

Истанбул, 20. децембра – Васељенски патријарх Вартоломеј Први изрекао тешке оптужбе на адресу турске владе због неповољног положаја малобројних православаца који углавном живе у Истанбулу.

„Ми смо третирани као грађани другог реда. Не осећамо да уживамо пуна права као остали турски држављани”, изјавио је Вартоломеј америчкој телевизијској мрежи Си-Би-Ес. Ово је заправо исечак из разговора који ће, како се овде преноси, у целини тек бити емитован. Цариградски великодостојник недавно је боравио у САД где је имао незваничне сусрете и са највишим званичницима у Белој кући.

„Турска влада би била срећна када би се Патријаршија угасила или отишла у иностранство. Ми желимо да останемо овде, ово је наша света земља... Уверени смо да се то никада неће догодити макар били разапети”, истиче се у делу интервјуа који је Си-Би-Ес већ поставио на свом веб сајту.

Патријарх Вартоломеј је овог пута изрекао тешке речи, иако слови за одмерену личност. То је, како се могло и очекивати, истог часа изазвало реаговање у Анкари, мада ово није први пут да се Васељенска патријаршија у Истанбулу жали на свој положај у Турској.

„Ми не можемо да прихватимо ова поређења која не заслужујемо. Ако се патријарх Вартоломеј жали на неки положај (Патријаршије), онда то треба да каже надлежнима који ће учинити све што је неопходно”, први је реаговао министар спољних послова Турске Ахмет Давутоглу и додао: „Ми не дискриминишемо своје грађане на верској основи”.

Малобројни Грци – око три хиљаде – немају проблеме у обављању верских обреда. Али, Патријаршија се суочава са многим препрекама у располагању својим црквама и манастирима, фондацијама, зградама, имањима. Њој је својевремено одузета огромна имовина због чега се обраћала и Европском суду за људска права у Стразбуру, који јој је у два наврата дао за право.

Судбина православног семинара (теолошког факултета) на острву Халки (на турском

Хајбели ада), преко пута Истанбула, већ три деценије оптерећује односе Патријаршије и владе у Анкари. Турска је једностраним потезом затворила ту школу 1971. године, иако је постојала још од 1844. године. Тај потез не могу да схвате и прихвате, не само у Атини, него и у Бриселу и Вашингтону. То питање је било на дневном реду и недавних разговора у Белој кући између премијера Тајипа Ердогана и председника Барака Обаме, открили су турски медији.

„Демократија не може бити статична, мора да се развија. Слобода вероисповести води ка јаком грађанском друштву. Поновно отварање семинара на Халкију био би важан сигнал за Турску, али и шире”, рекао је председник Обама када је у априлу посетио Турску и том приликом се сусрео и са патријархом Вартоломејом.

Критике стижу и из Европске уније. У Анкари изнова обећавају да ће то питање размотрити, али засад се све на томе завршава.

„Отварање тог семинара није луксуз. То је наша потреба. Како може да опстане Васељенска патријаршија без свештеника”, упорно понавља патријарх.

Садашњи васељенски патријарх, који је иначе турски држављанин, и лично је често на удару екстремних националиста, који га оптужују да у Истанбулу покушава да створи „државу у држави”, нови Ватикан. Они посебно зазиру од његове међународне активности. Вартоломеју је пре две године судски забрањено да употребљава титулу екуменски (универзални), иако је то историјска категорија која у Цариграду постоји столећима. Он је за Турке само поглавар малобројне грчке заједнице у Истанбулу, и ништа више.

(Политика)